

منوچهر جمالی

انسان نباید از هیچکسی حتاً از الله اطاعت کند معنای «فرمان» در فرهنگ ایران چیست؟

«اطاعت از امر ویا از حُکم» را برترین فضیلت ساختن ، به معنای آنست که همه افراد جامعه ، سرباز بشوند ، و جامعه ، یک ارتش یا سپاه گردد . جامعه ای که براین فضیلت ، ساخته شده است ، یک «جامعه ارتشی» است ، هرچند که مردمان آن نیز ، لباس یکنواخت ارتشی نیز نپوشیده باشند . از این رو در جوامعی که اطاعت از امر ، برترین فضلات شمرده میشود ، آن جوامع ، ارتشی + دینی هستند . تفکر دینی و تفکر ارتشی ، در چنین ادیانی باهم آمیخته اند ، و ارتش دینی ، یا دین ارتشی به وجود آورده اند . صفات بستن در مساجد ، و با هم اجرای سجود و رکوع کردن و در پس یک امام نماز خواندن ، مقدس ساختن اندیشه ارتشی است . همچنین صفات بستن در کلیسا و کنیسه ، از همین اندیشه حکایت میکند . شناختن این فضیلت یا تقوی ، به کردار برترین ارزش ، بیان آنست که همه افراد ، سرباز در یک ارتش هستند ، و فقط نیاز به بسیج ساختن آنها هست . در فرهنگ ایران ، «فرمان» بنا بر پژوهش‌های ایران‌شناسان (یوسٹی و بارتولومه ..) به معنای «مشورت کردن» است و بنا بر پژوهش‌های این پژوهشگر ، به اندیشه ژرفتری بر میگردد که با تصویر انسان در فرهنگ ایران ، سروکار دارد . بهمن که «خرد سامانده » و «اصل اصل کیهان و زندگی» است ، در ژرفای هر انسانی است ، میاندیشد و میخواهد ، و سروش ، اندیشه ای را که در بُن انسان (هومان) پدید آمده است ، به آگاهی‌بود می‌آورد . چنانکه در آغاز شاهنامه ، در داستان کیومرث ، سروش دوبار پدیدار می‌شود . این سروش است که هر دوبار ، فرمان را از تاریکی می‌آورد . کیومرث در این داستان ، نقش نخستین حاکم را باری میکند ، از این رو ، شاهنامه نشان میدهد که فرمان ، از کجا باید سرچشم بگیرد تا فرمان باشد . از این رو بود که **خامنشی**

ها خودرا « هخامنش » مینامیدند ، چون « اخه + من » ، نام دیگر « بهمن » است . سروش ، آورنده فرمانیست که از بهمن (از خرد سامانده + از آسن خرد + از اصل ضد خشم و آزار که بهمن باشد + از اصل همپرسی یا رایزنی انجمنی) که در بُن هرانسانیست می‌آورد . و اینکه سروش ، « تتو مانتره » خوانده می‌شود ، و از موبدان زرتشتی به « پیکریابی اطاعت » ترجمه می‌گردد ، به معنای « از زهدان سه اصل گیتی » است . بنا براین ، فرمان ، مرکب از « پرمه + مان » می‌باشد و پرمه ، همان prime انگلیسی و پرمه parama سانسکریت است . در سانسکریت پرم تتو parama tattva به معنای قدیمی ترین عنصر ، جوهر اصلی ، نطفه واقعی است . پرم پوروشا parama purusha به معنای اولین انسان و انسان بزرگ و کامل و بشر جامعست و پرماتما paramatma به معنای روح اعلی + جان جانها + جان بزرگ + روح اولیه + حق مطلق است . پس جای هیچ شکی نیست که فرمان همان پرمه مان یا فرمه مان است ، که به معنای « نخستین پیدایش اصل یا مینو » در انسان است . فرمان ، خواستی است که از همپرسی اصل جهان یا بهمن در درون هرانسانی ، پیدایش می‌یابد و از آنجا که بهمن ، اصل ضد خشم (یعنی اصل ضد قهر و پرخاشگری و تجاوز طلبی و جنگ و جهاد) است ، پس فرمان ، نخستین خواست برای نگهبانی زندگی و پرورش هرجانی است . فرمان ، خواستی است که از بُن هرانسانی بوسیله سروش ، که یکی از بخش‌های همین بُن است ، به آگاهی‌بود انسان آورده می‌شود . بهمن که خرد سامانده است ، خواست کیهانی را از راه سروش ، در آگاهی انسان ، پیدار می‌سازد . بدینسان دیده می‌شود که انسان در فرهنگ ایران ، باید فقط از خرد سامانده یا بهمن در خود بشنود ، نه از الاهی ، نه از رسولی ، نه از اولو الامری ، نه از کتاب مقدسی با این اندیشه بزرگ آزادی انسان در فرهنگ ایران بود ، که موبدان و شاهان ، هزاره ها در ایران جنگیده اند ، و ما باید از سر ، این اندیشه والای فرهنگی ایران را در مردمان ، از نو بسیج سازیم . از هیچ‌کسی جز خرد بهمنی خود فرمان نبر .